

TÜRKİYE
CUMHURBAŞKANLIĞI

T. E. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	-Plan ve Bütçe
Tarih	14.7.1994 1/739
K. No.	Ş / K. D. Üşk. Ş
Başkan	A. E. Güç

B.0L.0.KKB.0.00.00.01

1 TEMMUZ 1994

KAN.KAR. : 39-18/A-4-94-333

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ:20 Haziran 1994 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-1367/5751S.yazınız.

İlgideki yazınıza ekli olarak gönderilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 17.6.1994 tarihinde kabul edilen 4006 sayılı "5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun" incelenmiş, aşağıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmiştir.

1. 5434 sayılı T.C.Emekli Sandığı Kanununun 66 ncı maddesine göre; iştirakçilerden fiili hizmet müddeti on yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin, dul ve yetimlerine aylık bağlanmaktadır.

Ayrıca, anılan Kanunun Ek 13 üncü maddesinde de; fiili hizmet süresi beş yılı doldurduktan sonra vefat eden iştirakçilerin, ölüm tarihinde, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede malül ve muhtaç bulunan dul eşleri ile çocuklarına, dul ve yetim aylığı bağlanmaktadır.

2. Kabul edilen Kanunla; iştirakçilerden fiili hizmet sürelerine bakılmaksızın ölenlerin dul ve yetimlerine, (on yıl hizmet yapmış gibi) aylık bağlanacak ve sağlık yardımı yapılacaktır.

3. Bugün ülkemizde üç büyük sosyal güvenlik kurumu görev yapmaktadır. Bunlar; T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve BAĞ - KUR'dur.

Konu ile ilgili olarak bunlardan Emekli Sandığına ait mevcut hüküm, yukarıda açıklanmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumunda beş yıl, BAĞ - KUR'da üç yıl çalışmadan iştirakçilerin dul ve yetimlerine aylık bağlanması mümkün değildir.

Tesbit edildiği üzere, getirilen hükümlerle, yalnızca T.C.Emekli Sandığı iştirakçileri lehine bir düzenlemeye gidilmiştir.

Bilindiği gibi, Anayasanın 10 uncu maddesinde (kanun önünde eşitlik) ilkesi yer almaktadır.

Devlet organları ve idare makamları, bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak, hareket etmek zorundadırlar.

Ortada haklı bir neden ve kamu yararı söz konusu olmadığı halde, kabul edilen Kanunla eşitlik ilkesi ihlal edilmiş ve bir grup iştirakçiye imtiyaz sağlayan düzenlemeye gidilmiştir.

Kaldı ki, kabul edilen bu hükümlerle getirilen ikinci bir eşitsizlik de, bir günlük bir memur ile on yılını tamamlamış bir memurun ölümleri halinde dul ve yetimlerine eşit oranda hak sağlanmasıdır.

4. T.C. Emekli Sandığı kamuda daimi kadrodan aylık almak suretiyle çalışanların, sosyal güvenliğini, **prim esasına göre** sağlayan bir kurumdur.

Kanun hükümlerine göre, primlerin yatırılmaması halinde, buna ait süreler dikkate alınmamakta ve Sandıkca sağlanan hakların hesaplanmasında bu süreler değerlendirilmemektedir.

Sosyal güvenlik kurumlarını ayakta tutan, daha doğru deyimle görevlerini yerine getirmelerini gerçekleştiren tek kaynak, primlerdir.

Primli sistemde, çalışanlar ve Devlet (işveren) ayrı ayrı prim ödemektedir.

Buna karşılık, incelenen 4006 sayılı Kanunla iştirakçilerden fiili hizmet sürelerine bakılmaksızın ölenlerin dul ve yetimlerine aylık bağlanacak ve bunlara sağlık yardımı yapılacağından, bu sistem bütünü ile bozulmuş olacaktır.

Bugün T.C.Emekli Sandığı iştirakçileri aylıklarının % 15'i oranında prim yatırmakta, Devlet de, ayrıca kamu görevlileri için aylıklarının % 20'si oranında Sandığa kesenek yatırmaktadır.

İlkokul mezunu bir görevlinin bugün için Emekli Sandığına yatırdığı bir aylık ücret, **82.500 TL.dir.**

657 sayılı Kanuna tabi en yüksek Devlet memurunun Emekli Sandığına bir ayda ödediği prim ise, **1.402.500 TL. dir.**

Ayrıca Devlet Birinci halde **110.000 TL.**, ikinci halde de, **1.870.000 TL.** ilave kesenek yatırmaktadır.

Bir aylık ilkokul mezunu bir memur vefat ettiğinde, Emekli Sandığına yatırılan toplam prim tutarı ($82.500 + 110.000 = 192.500$ TL.) olduğu halde, Sandık örneğin 25 yaşında olan dul eşine en az kırkbeş yıl, yetim kalan çok küçük yaştaki çocuğuna da, o kadar süre dul ve yetim aylığı ödeyecek ve sağlık yardımında bulunacaktır.

5. 1.1.1950 tarihinden 1.1.1994 tarihine kadar T.C. Emekli Sandığı 36.520 kişiye toptan ödeme yapmıştır.

Bunlardan bugün için 20.000 kişinin bu haktan yararlanacağı tahmin edilmektedir.

T.C. Emekli Sandığına şu anda bağlanan asgari aylık tutarı 3.592.000 TL. dir.

Buna göre, yirmi bin kişiye bir yılda, **862.080.000.000 TL.** ödenecektir.

Ayrıca, bunların aile fertleri ile birlikte **50.000 kişiye** yılda yaklaşık **120 Milyar TL.** sağlık yardımı da yapılacaktır.

Buna ilaveten, Kanunun yürürlük tarihinden sonra aynı durumda olanların dul ve yetimlerine de, aylık bağlanacaktır.

Bu durumda yirmi bin rakamına her yıl sekiz yüz kişi ilave olacak ve toplam bir yıllık mali kulfet bir trilyonu gececektir.

Tüm bu durum Sandığı olumsuz yönde etkileyecek ve asıl hak sahiplerine görev vermekte zorlanacaktır.

Arzederim.

S. Demirel

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

EK : 1 KANUN

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi
ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

Kanun No: 4006

Kabul Tarihi: 17.6.1994

MADDE 1.- 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 66 ncı maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

b) İştirakçilerden fiili hizmet süresine bakılmaksızın ölenlerin,

Ancak, bu maddenin (b) bendine göre bağlanacak dul ve yetim aylıklarının hesaplanmasında, fiili hizmet süreleri 10 yıldan az olanların hizmet süreleri 10 yıla iblağ edilir.

MADDE 2.- 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 199.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Sandık İştirakçisi iken ölenlerin aylığa müstehak olması koşuluyla, dul ve yetimlerine, 66 ncı madde hükümleri uyarınca müracaatlarını takibeden aybaşından itibaren aylık bağlanır. Ancak, bunlara geçmiş süreler için herhangi bir ödeme yapılmaz.

MADDE 3.- 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun, bu Kanunun 1 inci maddesi ile değişik 66 ncı maddesinin (b) bendine aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı Gibidir,
Şafak
Doğan ŞİŞLİ

Kanunlar ve Kararlar Müdürü